

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

Dr. Tavaszy Sándor: Pünkössti ünnepi konceptus. — *Dr. Krisztof György* II. Apafi Mihály fejedelem könyörgései. — *B. D.* Dr. E. Thurneysen az egyház válságáról és bűnbánatáról. — **Igy szól az Úr. I. L.** Körülzárva. — **Egyházunk munkája.** — *ó.* Ifjúsági konferencia Nagynyedén. — *Nf* Az augsburgi birodalmi gyűlés. — **Múlt és jelen.** *Dániel Viktor* A protestántizmus és a haladás. — *Z. P.* Elég kálvinistának lenni. — **Irodalom és művészet.** **Film.** — **Krónika.**

IV. ÉVF.

1930.

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

A Szentlélek-Uristen hatalmának és erejének hirdetésére, ama „más” nyelveken való szólásra, az Isten Igéjének ama pünkösti nyelveken való prédikálására küldjük a mi kedves tanítványunkat, ifjú atyánkfiát. Fogadjátok őt szeretettel és fogadjátok el pedig főképpen az ő bizonyágtételét, amelyet szól a mi Urunk Jézus Krisztus közösségében.

Theologiai fakultásunk nevében kívánok egyházunk minden hűséges tagjának áldott pünkösti ünnepeket!

Kolozsvárt, 1930. június hó.

Dr. Tavaszy Sándor
igazgató-professzor.

II. Apafi Mihály fejedelem könyörgései.

Közli: Dr. Kristóf György.

4. Más imádság.

Nagyerejű és nagyhatalmú Úr Isten, az ki teljes vagy irgalmassággal és könyörületes-séggel az megtérő bűnösökhöz és az ki lakozol hozzámehetetlen világosságban! Mikor meggondolom, Uram, az te nagy dicsőségedet és az te nagy jóvöltodat, elálmlékom és azt mondom: Oh Uram, micsoda az romlandó ember, hogy megemlékezel róla és az bűnös embernek bűnös fia, hogy az te jóvöltodat közlöd ővéle?!

Én is, szegény bűnös állottam most ide te elődben és kívánom, szomjuhozom az te kegyelmességedet, hogy életemet az te kedved szerint rendelhessem. Adj megtérést, Uram, adj megjobbulást, hogy előbbeni bűneimet sírathassam. Adj, Uram, igaz hitet is, hogy az én idvességemnek munkáját munkálódhassam és te neked tisztá szívből szolgálhassak. Engemet, Uram, vezess az egyenes-ségnek az ő után, hogy a te szent színed elől ki ne rekesztessem. Légy énnem jó Istenem, és Istenem, és az én atyámnak áldását szállítsad az én fejemre és az én székemben tarts meg, Uram, mert Jákóbbal mind addig tartlak, míg megáldasz. Tartsd meg, Uram, az te evangéliumodat is mi köröttünk és azt a mi háládatlanságinkért el ne vegyed. Oltalmaz meg, Uram, minden gonosztul engemet. Egész életemben és a mai napon is adj állhatatosságot tovább is énnem az igaz hitben, hogy állhatatos lévén az életben, az örök életnek, amaz boldogságnak koronáját vehessem el az te kezeidből az én halálom után.

Amen.

5. Ellenségtől szenvedő fejedelemnek imádsága.*

Ez széles világnak hatalmas és bölcs igazgató Istene, Uraknak Ura, királyoknak királya, egyedül mind mennyen mind földön uralkodik, nagy és megfoghatatlan Felség! Igazak az te utaid, szentek és ellenmondha-

* Révésznél (i. m. 134 l.) a cím: *Imádság a szenvedő királyért és nemzetért.*

atlanok az te tanításid, változhatatlanul végbe mennek az te szent akarodnak végzési. Te általad uralkodnak az királyok, te osztod az coronákat, te fundárod az fejedelmi székeket, te adod a birodalmakat és az országokat, az kiknek akarod adni. Nem napkelet-ről sem napnyugatról az erő és az tiszt, hanem tetőled, Jehova, erős, hatalmas, könyörülő, kegyelmes Istentől. Te az kiket akarsz, megalázzsz; az kiket akarsz, felmagasztalsz. Az kiket akarsz, méltóságban felöltöztetsz; az kiket akarsz, leszállítasz az királyi fejedelmi székéből. Te vagy az egész földnek Ura. Ez földnek minden népeit te bírod és igazgatód szent igazsággal.

Seregeknek Ura! csudálatosak a te dolgaid az emberek között! Minden népek tetőled félnek és rettegnek az földnek kerekességében, mert nagyok és hatalmasok az te cselekedeteid az egész földön. Békeséget szeresz és háborúságot támasztasz; az te szódra megindulnak az országok és buslakodnak, mint az tenger. Viszontag a te hatalmas szódra megcsendesedik az föld. Te voltál az mi atyáinknak erős Istene, te cselekedtél csudálatos és hatalmas dolgokat az mi nemzetségünkben. Az te kezeiddel üzted ki mi előttünk az népeket, nemzetségeket. És ő helyekbe szállítottál minket. Nem az ő fegyverek által vették meg az földet, sem az ő karkok tartotta meg őket, hanem az te jobb kezéd és az te orcádnak világossága, mert jó akarrattal voltál ő hozzájuk.

De te mostan megvetettél minket és megaláztál minket. Adtál az mi ellenségeink kezekben és minket megpróbáltattál azokkal. Vetettél minket szidalmasságra az mi szomszédinknak, megcsufolásra és nevetségre az mi környüllünk valóknak. Te látod, Uram, hogy minden naponként gyaláztatunk és tartatunk, mint az mézszárszékre viendő juhok. Emlékezzél, Uram, és lásd meg. Ime az én kicsinységemtől fogva hívtál engemet az te irgalmasságodból az te népednek előljárójának az én nemzetemben. Avagy megváltoztatnád-e, Uram, az te igéreted? És az te ke-

gyelmességednek munkáit, melyeket elkezdettél volt, megbánnád-é mindvégig?

Vétkezünk, Uram, és kétség nélkül te ellened gonosz cselekedett az te néped. Vétkeztem én is és sok bünt talált az mindenható Isten én bennem is, bűnös szolgájában. De kegyelmezz meg, Uram, a te népednek, szánd meg az te örökségednek maradékát, mely olyanná lőtt, mint az pásztor nélkül való nyáj, és elpusztult, mint az megszedett szőlő. Töröld el, Uram, az én bűneimet is atyáimnak bűnével együtt és az te haragodat enyhítsd meg. Ne szakázd el, Uram, az te egyszer megmutatott irgalmasságodat én tüllem. Az mi kijött az te szádbul, Uram, ne változtasd meg, ha meglátogattál is, Uram, az mi bűneinkért és szűgyennel, gyalázzal illetél is az mi engedetlenséginkért.

Mi szabadításunknak Istene! Kélj fel és szabadíts meg minket, ne bánjad meg az te szent szövetségedet, melyet velünk kötöttél. Ne rejtse el magadat mi tőlünk. Mindörökké az te haragod miatt égne, mint az tűz a te maroknyi néped ellen? Te tudod, Uram, hogy te választottál és kentél fel engemet az te kicsiny népeden, mikor én nem kerestem volna. Igéretet kötöttél én nekem az én atyámnak helyette az fejedelmi székrül... Ime az én gyalázatom minden naponként előttem vagy, az én orcámnak pirossága elborított engemet. Mert feltámadtanak az álnokságnak emberei, az kevély szívűek, kik semmiben hajtották az te dicsőségedet az önnön magok világi dolgokért és jó szerencséjéért. Jelesben kik költenek fel én ellenem, te látod, az én rokonságim, az kiknek én soha nem vétettem. Ezek mondják az én lelkem felől: Jer töröljük el őtet, mert nincsen ő neki szabadulása az Urtól... Te pedig, Uram, énnekem paizsom vagy, dicsőségem vagy és felmagasztalod az én fejemet. Könyörülj rajtam, Uram, mert erőtlenség vagyok. Az én ügyemet, Uram, és ítéletemet vidd végben, ülvén az te székedben, mint igaz bíró. Ragadj ki engemet az én hatalmas ellenségeimnek és gyűlölőimnek kezéből, gyűjtsd meg az én szövétnekemet és világosítsd meg az setétségemet. Övezz fel engemet erővel és egyenesítsd meg az utamat.

Kicsoda oly hatalmas, Istenem, mint Te vagy? Az te kezében vadnak az királyoknak és minden hatalmasságoknak szivek. Igazgassad, én Istenem, azokat az én jómra. Ne legyek, oh igaz Isten, embereknek szidalma és az népek előtt ne gyaláztassam meg. Ne utáld meg, Uram, engemet, és ne vess el az te haragodból, kit egyszer választottál az te jó kedvedben. Tied az birodalom, Te uralkodol minden hatalmasságokon. Légy segítségemmel, oh Isten, az én mostani inségemben, adj erőt, adj tanácsot. Szenteld meg az királyi méltóságoknak szívét én hozzám és légy kegyelmes segítője az ügyömmnek. Igazgassad kegyelme-

sen, Uram, ez nagy és terhes dolgot, mert ez nem az én dolgom, hanem az te népednek, az te anyaszentegyházadnak dolga. Szent és bölcs igazgatásoddal vidd oly végre, hogy az te erősséged mindeneknek felette magasztaltassék fel, anyaszentegyházad nemzetségünkben is épüljön, az én igaz és ártatlan ügyömmnek is legyen szabadulása az én ellenségeimtől. Légy mellettem én Istenem, az te igazságod szerint. Ekképen kegyelmesen cselekedvén, Uram, én vélem és megszabadítván az én ellenségimnek törökből, hálójokból, el nem felejttem, Uram, az te dolgaidat, felmagasztalak tégedet, én szabadításomnak köszikláját, az életemben. És a leszen az én fogadásom, az mely volt szolgádé, Jákobé: Ha engemet megáldandasz az én dolgaiban és utaimban, és békével visszaviendesz engemet az én földemben, ha szeerncséltetsz engemet az én ellenségim ellen: én is oszlopot emelek teneked az én házamban, azaz háládatosságnak oszlopát. Ennek felette, Uram, az igaz és ártatlan ügynek alkalmazója leszek az én tehetségem szerint az te kegyelmes segedelmed által.

Amen.

6. Kiváltképen való imádság ellenségi ellen fejedelemnek Szent Dávid szavaival.

Én Istenem, én Istenem! Te vagy az én reménységem, midőn ok nélkül reám tör s háborgat engemet az én ellenségem. Én Istenem, minden háborúságimban megtarthatsz az te erős hatalmadban. Irgalmazz, Uram, nekem, irgalmazz nekem, én Istenem! Mert csak te benned bizik az én lelkem, nincsen sehol több segedelmem, csak az te szárnyaidnak árnyékában nyugszik fejem, míglen az én ellenségimnek gonosztsága elromol. Az én lelkem az oroszlanok között vagy, fekszem az gyújtogatók között, oly emberek között, kiknek fogok dárda és nyílak, és kiknek nyelvek éles szablya. Küldj az mennyből alá segedelmet, én Istenem! az én inségemben, legyen én nekem oltalmam az ellen az ki engem kerget, hogy bényelhessen. Könyörülj rajtam Isten, mert el akart engemet nyelni az ember és mindennap én ellenem hadakozván, engemet nyomorgat. Hazugságot költenek én reám és nagy dühösséggel ellenkeznek én velem. Vészesd el, Uram, és oszlasd el az ő nyelveket, mert látok bosszúságtételt és háborgást a népben.

Szabadíts meg engemet a hamisságnak cselekedőitől és az vérszopó emberektől ments meg engemet, mert imé cselekedtek az én lelkem felől, egyben gyűltek én ellenem, nem az én hamisságomért, Uram, sem az én bűnömért. Minden hamisságom nélkül tesznek, én Istenem, én ellenem kötések. Nemcsak én ellenem, Uram, hanem a te néped ellen, az te anyaszentegyházad ellen,

Kelj fel, seregeknek Istene, és lásd meg, fejemet az ő álnokságuktól szabadítsd meg. Te mindeneknek titkait látod, Uram, szívé, lelkét: ne ragadjon el az éhoroszlán, ki olálkodik az én életem után. Ha gonosz tettem volna, Ur Isten, avagy hamisság volna kezemben, sőt ha azzal is jót nem tettem, aki boszszúval illelt engem, bár üldöznék ellenségem az én életemet háhr az földhöz verne engemet és tenné porrá az én dicsőségemet. De mivel én nekik nem ártottam, sőt mindenkoron jóval voltam, azért oh igazítéletű nagy Isten, kelj fel és ellenségimet ejtsd szégyenbe. Add meg (ha, Uram, tetszik néked) az én előbbi tisztet, kit rendeltél, Uram, nékem. Hogyha az én ellenségem költ volna fel én ellenem és szemlátomást gyűlölt volna engem, könnyebb lett volna az én lelkemnek, tudtam volna őrizkedni ő tőlük; ha nyilván törtek volna én reám és ha nem ily alattomban, eltérhettem volna előlük. De az kik én velem laktak, nálam mindenkor tisztességben voltak, kikkel tanácsomat közlöttem, kikkel együtt jártam az templomban és kikkel nyájasságban éltem, azok emelték fel fejeiket ellenem, azok kívánták eltörölni az én nevem. De te, Uram, szaggaśd el az ő hálójukat, megmutatván az te igazságodat. Tekinsd meg és vedd fel kegyelmesen az én ügyemet, ülj a te törvénytevő székedbe, ments meg a te igaz ítéletedben. Aki igazsággal ítélsz mindeneket és nem hagyod el, akik tőled várnak segítséget, innen ismertel, Uram, meg és szent ítéleteden tetszik meg, hogy az gonosz az ő szándékában nem megyen elő, sőt önnön magát ejti hálóba.

Tekintsd meg, Uram, hogy eladattam; az én tulajdonom adtanak el engemet, megszegték minden kötések, megrontották az te nevedben fogadott hitöket. Igaz Isten, kelj ki és lásd meg, az álnók és hamis embertől engemet szabadíts meg. Bocsásd ki a te világosságodat és igazságodat, hogy azok vezéreljenek engemet és elvigyenek engemet a te szent-ségednek hegyére és a te házadba, hogy bemenjek az Istennek oltárához, az én vigasságnak és örömömnek Istenéhez és dicsérjelek tégedet örömmel óh Isten, én Istenem! Az én bujdosásimnak számát jól tudod Isten! az és könnyhullatásimat, Uram, számán tudod. Az én óltalmam te nálad vagy, a te jobb kezéd őriz meg engemet. Feltámadtanak sokan én ellenem és tanácskoznak arról, mimódon engemet az méltóságból levessenek és elveszessenek, szájokkal nekem jót mondanak vala, szívekkel gonoszt készítenek vala.

Mindazáltal csak te benned nyugoszik az én lelkem, én Istenem; te vagy az én kősziklám és szabadítóm, én felmagasztaltatásom, azért nem mozdulok meg. Jóllehet megkisérgettél engemet, Isten! megpróbáltál, miként az ezüstöt az tűzzel, mindazáltal az én szívem

nem szakad el tőled. Téged várlak az én szabadításomra nagy csendességgel és fojodom a te szárnyaidnak árnyéka alá. Dicsérlek téged, míglen élek a te szabadításodért. Örvendeyén mondja az én lelkem: az Úr megszabadította az én kősziklám és én erősségem, az én paizsom az én segedelmem; környül véttem vala én az én ellenségimtől, a Belial fiaitól megkörnyékeztettem vala. Az Úr megszabadította az én lelkemet az ő hálójukból. Áldott a seregeknek Ura, Istene! ki megmentette az én ügyemet, ki hozzám fordult és kegyelmesen megvigasztalt engemet Ámen.

7. Halálos ágyban, vagy nehéz betegségben való imádság.

Élő Istennek szent fia, Messiás Úr Jézus Krisztus! Te vagy az én lelkemnek egyetlen idvezítője. A te igazságodban kívánok megállani az én Istenemnek tekinteti előtt; akár éljek, akár haljak, életemben, halálomban tiédnek ismerem magamat. Ha akarod, hogy éljek továbbra is: élek. Ha azt akarod, hogy az nyavalya által te hozzád menjek, jó szívvel elmegyek mint jó Uramhoz, mert jobb az én nékem ez életnél is.

Tudom, hogy mind életemben, mind halálomban te vagy egyedül az én fő nyereségem; te haltál meg az én búneimért, feltámadtál az én megigazulásomért, te mentél fel a mennybe a te Szent Atyádhoz, hogy helyet készítenél az én lelkemnek, hogy együtt legyek te veled mindörökké. Ahol te vagy, sok hajlékok vannak; édes Jézusom, a te Atyádnak országában adj az én bűnös lelkemnek is egyet azok közül, hogy mikor lelkem kiszakad testemből, befogadtassék a te örökkévaló hajlékba az Ábrahámval, Izsákkal, Jákobbal és az több tökéletességre jutok áldott lelkednek seregével.

Amíg pedig az léssen, esedezzél a te szent Atyád előtt én érettem. Nyerd meg én nekem szent Atyádtól búneimnek bocsánatát és az én lelkemnek örök üdvösséget, felséged előtt való kedvességét, pecsételd el szívemben szent lelked által. Éreztesd meg azt én velem, hogy bételvén a te idvezítésednek örömevel, lelkem ismeretinek csendességével, békességgel végezhessem el világi életemet. Halálomban pedig minden félelem nélkül, hitemnek megtántorodása nélkül adhassam meg az én lelkemet Szent Felségednek. Ámen.

Szerezzünk előfizetőket!

Minél többen csoportosulunk annál erősebbek vagyunk és, annál többet tudunk adni!

Körülzárva.

Elöl és hátul körülzártál engem, és fölöttem tartod kezedet.

139. zsolt. 5.

A mi életünk sokszor ilyen *körülzárt élet*. A saját életünkben is így van. Akadályok és gátak emelkednek, váratlan oldalakon állanak elő nehézségek, kiszámíthatatlan, előre nem látható falak. Néha úgy látszik, sok út és lehetőség áll a rendelkezésünkre, melyen a jelenlegi bajtól, az épen fenyegető veszedelemtől szabadulhatunk. Aztán egyszerre kezdenek elzáródni az utak, lecsukodnak a menekülés és megoldás kapui, először egyik, azután a másik, végre lecsattan az utolsó zár: a menekülés lehetetlen, a helyzetünkben nincs reménység, körül vagyunk zárva, a kivezető út, a megmentő lehetőség nélkül.

Vannak idők, mikor egyházunk élete is ilyen képet mutat. Mikor látjuk naponként veszni mindazt, amiből szabadulást reményeltünk. Cserben hagynak az emberi tanácsok, meghiusul a várt reménység, kifogy minden földi eszköz, szellemi és anyagi erők elvesznek, s ott állunk elerőtlenedve, minden emberi segítség nélkül, aggódva tekintve magunk körül.

Mégis ez a körülzárás, mikor bárhová nézünk csak becsukott ajtókat látunk, mikor elől is, hátul is, a multra nézve is és a jövőbe tekintve is, saját magunkban és embertársainkban is minden lehetőség nélkül állunk, — lehet a számunkra áldás. Isten zárt körül így bennünket. Az Ő akarata, hogy meghiusuljon minden reménység, bezáródjék minden kivezető út. Ő nem akarja, hogy elől vagy hátul, magunkban vagy másokban keressük a segítséget és szabadulást. Azt akarja, hogy miután hiába néztünk jobbra és balra, előre és hátra, tekintsünk *fölfelé*. Reá! Az Ő segítségét nem innen a mi világunkból, nem a saját gondolatainkból, mások akaratából, emberi tervekből vagy lehetőségekből várhatjuk, hanem egyedül *felülről*.

„Fölöttem tartsd kezed” — mondja az ige. Addig nem láthatjuk meg Isten fölöttünk levő, fölülről reánk lenyuló kezét, míg nem arra nézünk, hanem magunk körül tekintgetünk. Csak, ha minden út lezárult, ha leszámoltunk avval, hogy teljesen körül vagyunk zárva, akkor nézhetünk fölfelé. Isten lehetetlenné akar tenni minden emberi utat, meg akar fosztani minden

emberi lehetőségtől, hogy meglássuk az Ő kezét, amint fölöttünk tartja.

Milyen áldott üzenet, az életünk kilátástalanságában, hiábavalóságában, földi ábrándjaink, terveink és akaratunk romjain felnézni Isten kezére, mely felülről vigyáz ránk és hordoz bennünket titokzatos útjaikon.

I. L.

Ifjúsági konferencia Nagyenyeden. A húsvéti ünnepek után, április 23—26 között a theologiai konferenciával párhuzamosan folyt le ifjúságunk tizennegyedik nagy országos konferenciája 144 résztvevővel.

A konferencia homlokterében a *szolgálat* gondolata állott. A bibliaórák, megbeszélések, előadások, imaórák és esti áhitatok gondolatai mind arra irányultak, hogy az ifjúság meglássa a keresztyén szolgálat mezőit és erőt s elköteleztetést nyerjen az engedelmes szolgálatra. Annak megállapítására, hogy az egyes építő alkalmak kiben mit végeztek, nem tartozik az emberek megoldására bízott feladatok közé. Az ifjúság személyes beszámolója örömteljes biztatás volt, hogy a munka nem hiábavaló. Egy esti áhitat alkalmával az árvíz által sújtott franciaországi Ifjúsági Keresztyén Egyesületek veszteségeit és az ifjúság hősiess nemzeti munkáit állították az ifjúság elé. Ugyanezen alkalommal az aninószai lelkész gyülekezete állapotáról, nehézségeiről és a hívek templomépítési vágyáról beszélt. Az áhitat végén úgy a franciaországi árvízkárosult I. K. E.-k, mint az aninószai templom javára 827—827 lej gyűlt be perselyes adományképpen a konferencia résztvevőitől.

A konferencián 13 lelkész, 5 theologus, 1 tanárjelölt, 72 ref. középiskolába és 22 más középiskolába járó diák, 2 hivatalnok, 25 iparos-kereskedő ifjú és 4 földmives fiú vett részt. Összesen 20 középiskola és 16 gyülekezet ifjúsága volt a konferencián képviselve.

A bibliaórákat, megbeszéléseket vezették és az előadásokat tartották Jancsó Sándor nagyenyedi lelkész, dr. Imre Lajos, theol. tanár, Ady László, M. Nagy Ottó, Horváth Jenő, Elekes Gyula, Babos Sándor, Furó Gyula lelkészek, László Dezső ifj. utazó titkár, Orth Imre theologus és László József tanárjelölt.

A konferencia egyik napjának estéjén az esti áhitatot dr. Makkai Sándor püspök tartotta.

A konferencia egy napján a Sáfársági Mozgalom jelenvolt tagjai tartottak két meg-

beszélést, amelyek eredményeképpen a mozgalom tagjai között intenzivebb levelezés indul meg. Az iparos- és kereskedő ifjak egy este saját elhatározásukból a konferencia vezetőivel összegyűltek, hogy megbeszéljék az iparos-kereskedő bibliakörök közötti kapcsolatok erősítésének és az egész iparos ifjúság megnyerésének kérdéseit.

A Bethlen-kollegium Előjáróságát és tanárait e helyen is illesse köszönet, hogy immár harmadik alkalommal látták vendégül a nagy ifjúsági konferenciát. A nagyenyedi ref. Nőszövetség ismét anyai gondoskodásban részesítette a konferencia résztvevőit azért, hogy uzsonnáról minden nap gondoskodott. Hálás köszönet érette.

A konferencia újabb bizonyosság az ifjúsági munka szükségessége és áldásos volta mellett. Kérdezzük, mikor fogják az összes gyülekezetek meglátni, hogy életkérdés a komoly, bibliakörös ifjúsági munka megindítása és hordozása?

Vasárnapi iskolai vezető konferencia Sepsiszentgyörgyön. Május hó 10—12. napján a sepsiszentgyörgyi gyülekezet a négy háromszéki egyházmegye vasárnapi iskolai vezetői számára konferenciát rendezett. A konferencián összesen 33 laikus vezető jelent meg és részesedett annak áldásaiban. Az előadásokat dr. Tavasz Sándor theol. igazgató (A keresztyén ember lelki képe), dr. Imre Lajos theol. tanár (Nevelés a vasárnapi iskolában) és László Dezső utazó titkár (A Biblia, mint tanulmányi tárgy, eszköz és táplálék és A vasárnapi iskola az egyház munkái közt) tartották. Az előadásokat élénk megbeszélések követték. Az egyes napok munkája bibliárával kezdődött és imával zárult. A munka gyakorlati kérdéseiről szóló megbeszélések, énekórák és minta-tanítás tették teljessé a programot.

Nagy áldást jelentene, ha kisebb vidékenként mindenfelé lehetne ilyen konferenciákat rendezni, hogy azok a vezetők, akik a nagy országos konferenciára nem tudnak elmenni, ilyen módon nyerjenek útbaigazítást és erőt.

Iparos-kereskedő fiú konferencia Sepsiszentgyörgyön. Május 11-én, vasárnap, a sepsiszentgyörgyi gyülekezet 77 iparos-kereskedő ifjú részvételével áldott hatású fiúkonferencia folyt le a református elemi iskolában. A konferencia istentisztelettel kezdődött, amelyen Bedő Béla zabolai lelkész hirdette az ígét. Dél előtt folyamán László Dezső utazó-titkár vezetett megbeszélést A teljes egyéniség c. alatt. Délután: Szabadulás Krisztus által c. előadását dr. Imre Lajos, theol. tanár által vezetett megbeszélés követte. A megbeszélés a bibliakör jelentőségét tisztázta az egyéni, családi és gyülekezeti életben. A konferenciát az utazó-titkár bibliamagyarázata zárta be.

Ez a kis konferencia is megmutatta, hogy

az iparos-kereskedő ifjúság keresi az evangéliumot és ifjúságunk egyeteme között épen ő van legjobban előkészítve az ifj. keresztyén munka számára.

Ezt mindenkinek fel kellene ismernie, aki komolyan küzd Istenországáért, hogy semmit nem kisélekedve, diadalmasan indulhasson meg és haladhasson mindenütt a munkás ifjúság Krisztus számára való megnyerésére.

—ó.

Nyári konferenciák.

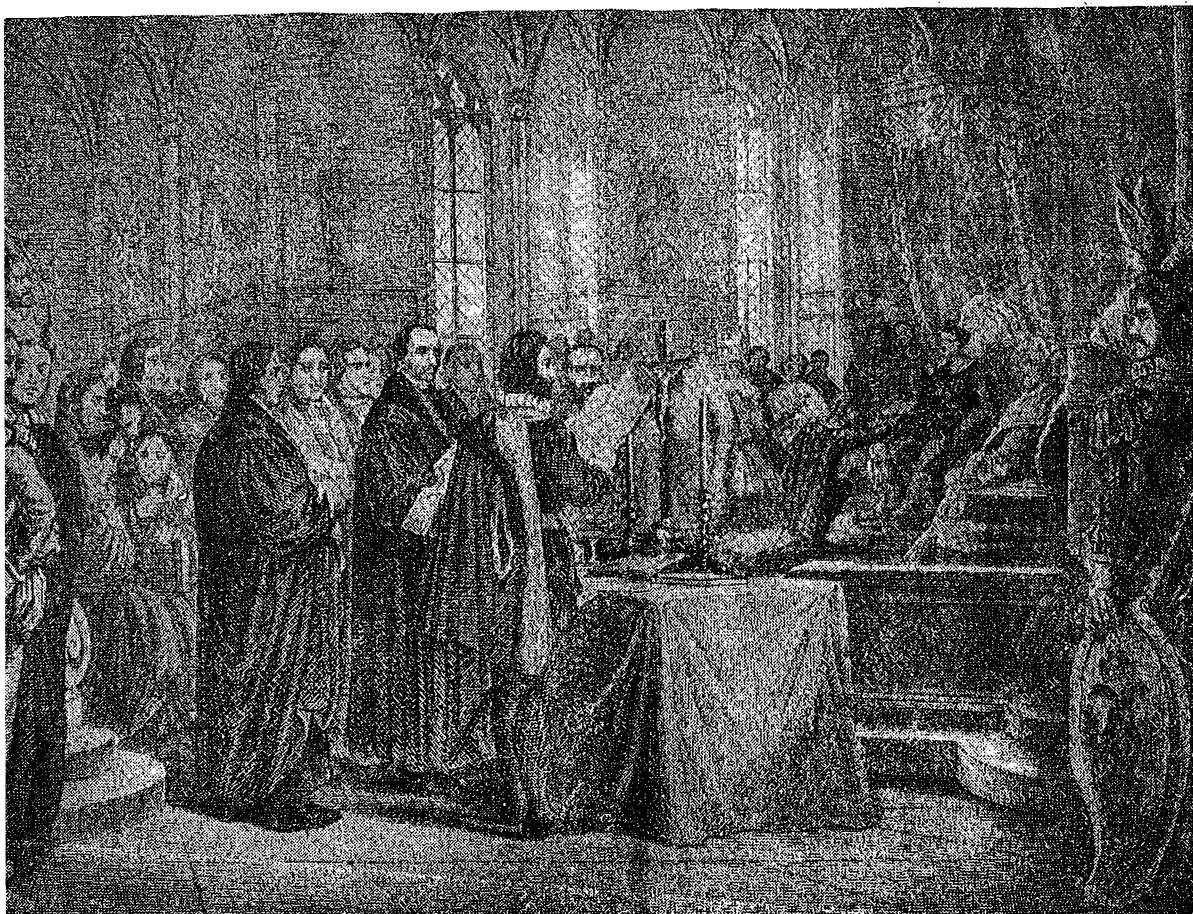
1. Június 29—július 1. között *főiskolás konferencia Gyaluban.* A konferencián résztvehetnek középiskolát végzett és főiskolás leányok és fiúk. Részvételi díj 50 leu, napi ellátás díja 40 leu. A résztvevők indokolt esetekben, ha előre kérik, segélyben is részesülhetnek. A konferencia résztvevői Kolozsvárról jun. 29-én reggel 6 órakor közös autóbusszal indulnak. — Részletes programot küld László Dezső utazótitkár Cluj-Kolozsvár Ref. Theologia, akinél a résztvevőknek legkésőbb jun. 15-ig jelentkezniük kell.

2. *Ifjúsági konferencia július hó 3—9 között Székelyföldváron* lesz. Résztvehetnek 12 évesnél idősebb fiúk foglalkozásra való tekintet nélkül. Részvételi díj 50 leu, napi ellátás díj 40 leu. Akik előre kérik, indokolt esetben az utiköltségük egyharmadát segélyképen kaphatják. Akinél részletes programra van szüksége, írjon László Dezső utazótitkárnak (Cluj-Kolozsvár Ref. Theologia), ő készséggel küld mindenkinek. Ugyancsak nála kell jelentkezni is legkésőbb június 15-ig.

3. *I. K. E. Szénior Osztály konferenciája* az ifjúsági konferenciával párhuzamosan Székelyföldváron lesz július 7—9 napjain, ugyanolyan feltételek mellett, mint az ifjúsági konferencia. A program főbb pontjai a következők: 1. *Bibliórák.* 1. A keresztyén tökéletesség Máté 5:48. 2. A valóságos szabadság János 8:36. 3. Krisztus élete bennünk Galata lev. 2:20. 2. *Megbeszélések:* 1. Isten dicsőségének szolgálata a teremtésben és a megváltásban. 2. Az Ó és Újszövetség viszonya. 3. Isten jelenléte a világban. 3. *Előadások:* Együtt az ifj. konferenciával. 4. *Megbeszélések:* 1. A Szénior Osztály munkája. Beszámoló, javaslatok. 2. Egyházi életünk legaktuálisabb kérdései. 3. Az erdélyi magyarság legaktuálisabb kérdései. 5. *Ima óra.* 6. *Ésti áhitat* az ifj. konferencia tagjaival együtt. A konferencián az I. K. E. Sz. O. tagjain kívül résztvehetnek az egyház lelkipásztorai, tanárai, tanítói, gyülekezeti munkásai és felnőtt tagjai. Jelentkezések jun. 15-ig az utazótitkár címére küldendők.

AZ AUGSBURGI BIRODALMI GYŰLÉS.

Négyszáz esztendője annak, hogy lutheránus testvéreink Károly német császárnak átnyújtották az augsburgi birodalmi gyűlésen a lutheránus egyház alapvető tekintéllyel bíró és minden tekintetben legkiválóbb hitvallási iratát: az **augsburgi (ágostai) hitvallást**. A hitvallás keletkezésére közvetlen okot az 1530. évben Augsburgba egybehívott birodalmi gyűlés

szolgáltatta. Károly császár u. is a fenyegető török veszély miatt helyre akarta állítani a vallási békét s a gyűlésre a lutheránus rendeket is meghívta, hogy ott egymást szeretettel meghallgatva az egyetlen vallás jegyében találkozzanak. A meghívásra a lutheránus rendek élükön **Álhatatos János** szász választó fejedelemmel megbízták Luthert, Melanchton, Justus Jónást és Bugenhagent, hogy hitük főcikkeit állítsák össze.

János fejedelem a hozzájuttatott cikkeket formába, egységbe öntés végett Melanchtonnak adta át, aki, miután a felhívásnak eleget tett, a hitvallást elküldte a Koburgban tartózkodó Luthernek jóváhagyás végett. Luther a következő megjegyzéssel hagyta helyben: „Nekem majdnem tetszik és nem tudok rajta javítani, sem változtatni, nem is illenék, mert én oly jámborul és halkan lépegetni nem tudok!”

És épen emiatt, hogy „nem tudott halkan lépegetni”, nem is vesz részt a birodalmi gyűlésen, ahol 1530. június 25-én az augsburgi püspöki palota kápolnájában megtörténik a világraszóló dolog: az evangélikusok nyilvánosan vallást tettek hitükről a császár és a gyűlés tagjai előtt (l. a képünket!) — A császár a latin és német szövegű iratokat átvéve azonnal odaadta a katolikus theologusoknak, hogy cáfolják meg; a cáfolat azonban oly gyarló volt, hogy a császár a neki átadott példányt haraggal összegyűrte.

Lutheránus testvéreinket az ágostai hitvallásról nevezik ágostai hitvallás szerinti evangélikusoknak (ág. ev.) s ez a hitvallás, amit 400 esztendővel ezelőtt felolvastak épen úgy legtekintélyesebb iratuk a Szentírás nyomán, mind nekünk kálvinistáknak a II. Helvét hitvallás és a Heidelbergi Káté.

Az ágostai hitvallást az erdélyi szászok 1545-ben Medgyesén a szervezkedő zsinatokon — a magyar lutheránusok pedig 1546-ban fogadták el.

A protestánsizmus és a haladás.

Kereken száz éve, hogy az első gőzgép megindult és ma ott tartunk, hogy a gép mindenütt kezdi kiszorítani az emberi munkát. Gyárak üzemének ellátására elég néhány ember, a kereskedelmi életet is hová tovább mind inkább gépek bonyolítják le. Miután kiderült, hogy az emberi munka a szervezést fenntartására fordított anyag értékének csak 7—8%-át alakítja át hasznos munkává, míg a motor 40—60%-át, minden igyekezet arra irányul, hogy munkát lehetőleg csak gép végezzen. A haladás ezen a téren olyan óriási, hogy az emberek mind nagyobb mértékben veszítik el munkájukat és a munkanélküliek száma részint ezért is sok millióra emelkedett és van állandóan emelkedőben.

Az ember fizikai munkájának értéke lassankint a minimumra süllyed, embert csak ott alkalmaznak, *hol szellemi munkára, az ember erkölcsi értékeire van szükség, melyet gép nem pótolhat.*

Ebből következik, hogy míg néhány évtizeddel ezelőtt a törvény erejével kellett az embereket rászorítani az írás, olvasás megtanulására, most maga az élet gyakorol nyomást minden egyes emberre, hogy jobban kifejlessze szellemi erőt. Nem emberek, nem rendéletek, hanem a körülmények, az élet maga szorítja rá, nemcsak arra, hogy tanuljon, hanem hogy minél jobba, tökéletesebbé, hozzáértőbbé képezze ki magát, mivel ez az egyedüli lehetősége annak, hogy az élet versenyében megállhassa a helyét. És ez nemcsak egyes társadalmi rétegekre vonatkozik, hanem a legszélesebb néprétegekre is.

Amilyen lázas sietséggel tört előre eddig a gép, épen olyan lázasan kell most az embernek utána iramodnia, épen olyan lázas munkával kell magát fejlesztenie. A legközelebbi jövő egy nagyon széleskörű, mindenkire kiterjedő műveltségemelkedést fog hozni, sok és különféle típusu szakiskolával, kitűnő tanítókkal. A közfelfogás fokozottabb mértékben fogja azokat értékes embereknek tartani, kiktől tanulni lehet.

A művelődés emelkedésével együtt jár az egyes és a társadalom szabadságjogok emelkedése is. Minél magasabb fokú a műveltség, annál nagyobboknak kell a szabadságnak is lennie. A történelem útja a szabadabb életformák és a szabadabb ember felé halad. Ez az út pedig a protestánsizmus felé vezet. A protestánsizmus műveltséget követel, mi-

nél mélyebb gyökeret ver a protestáns hit és gondolat, annál magasabb az általános műveltség. Ezért életbevágó érdeke volt mindig a műveltség fenntartása, terjesztése.

Az élet követelménye mindinkább összeszik tehát a protestánsizmus követelményeivel. Nem csoda, ha a protestánsizmus angol, amerikai misszionáriusokkal az élén óriási léptekkel kezd világszerte tért hódítani. Itt van az az időpont, amikor a protestáns papoknak is mindinkább közeledniök kell az élethez, abban aktívan résztvenniök, vezetőkké lenniök. Minden olyan korban, melyben élénk vallásos élet volt, a legszorosabb kapcsolat állott fenn vallás és élet között. Még a középkori kolostor sem volt csak az imádkozás helye, az élettől menekülők számára, hanem épen ellenkezőleg, itt volt az orvos, a kórház, a gyógyszertár, az iskola; a kolostor lakóitól tanultak okszerű földművelést, kértek tanácsot, ők voltak közbenjárók világi dolgokban, könyvírók, másolók és vezetői az élet minden dolgának. Nélkülözhetetlen, fontos erőforrások a középkori embernek. Angliában ma pld. — szinte meglepően hangzik, — a parlament papképviselői egyetlen egy kivételével, valamennyien a szociálista párt tagjai. Így a parlament alelnöke, a tengerészeti miniszter. Észrevették, hogy a nagy tömegre csak úgy gyakorolhatnak hatást, ha maguk is azokkal a gyakorlati kérdésekkel foglalkoznak, melyek legközlebb állanak az emberek millióihoz, ha nem csak a szertartást és lelki kérdést nézik, hanem segítő kezet nyújtanak a gyakorlati élet gondjaiban. Beszédekben nem elvont kérdésekkel foglalkoznak, hanem útmutatást adnak az élethez való állásfoglaláshoz, bátor és őszinte bírálatot a szociális életről. Az egyház hatalommá válik, a templomi beszédek közérdeklődés tárgyát képezik, érthető, hogy minden politikai vezetőférfiú egyszersmind egyházának is oszlopos tagja, — élet, vallás, a köz nagy kérdései szoros egységbe olvadnak.

Természetesen ide eljutni csak nehéz és fáradságos munka árán lehet. A papságra nézve a most kínálkozó lépés: fokozottabban résztvenni abban a munkában, amely a szélesebb rétegek műveltségét van hivatva emelni.

Egyik bajunk, melyet még Kemény Zs. állapított meg, abban áll, hogy „az eszmék, melyek a társadalom tetőzését érintik, ritkán hatnak le alapjáig“. Ez egyik oka annak, hogy a nép nagy tömege a legnehezebb időkben bizalmatlan volt azokkal szemben, kik vezetésre voltak hivatva és ezért vezetőik nélkül állt. Ezen segíteni a szellemi színvonal emelése által a népnevelés egyik fontos feladata.

Régebben a pap volt a bíró, tanító, orvos, családok életének, gyermekek sorsának irá-

nyíftója, a szociális élet központja. Amint azonban a fejlődés során szakadoztak a kötetlekek, melyek a hívekhez fűzték, olyan mértékben hanyatlott befolyása. Hanyatlott azért is, mert régebben a nagy tömeg sokkal kisebb mértékben tudta önmagát kormányozni, vezető emberre tehát lényegesen nagyobb szükség volt, a súlypont a vezető egyéniségekre esett. Amit régebben egy ember intézett, azt ma a közösség kollektíve teszi meg. Ma minden osztály, társadalmi réteg, faj közszelleme vezet és irányít és ezért ezt kell kialakítani, odavezetni, hogy az új viszonyok között meg tudja állani a helyét.

Ennek a közszellemnek a kialakítása ezerszer nehezebb feladat, mint a régi imperatív irányítás. Nagy, kitartó munkát kíván. Olyat, melynek az útjait sem látjuk még tisztán. Ezt kellene kutatnunk és a papságnak, mely az irányításra elsősorban is hivatott, megpróbálnia az élet dolgaiba való belekapcsolódásával kiépíteni azt a központi helyzetét, mely az irányítást kezeibe adja, hogy neki is része legyen annak a szabadabb embernek és szellemnek kialakításában, mely hivatva van egy emberibb élet lehetőségeit megteremteni.*

Dániel Viktor.

* A fenti cikket kiadtuk, — nemcsak írójának tiszteletreméltó személyére való tekintettel, — hanem főképen azért, hogy az abban foglalt vitás pontokat megbeszélés tárgyává tegyük. Várjuk először az olvasótábor tagjainak hozzászólását. Azután az egész kérdést felölve mi is előadjuk álláspontunkat. Szerkesztő.

Elég kálvinistának lenni.

Napról-napra sok olyan jelenség tűnik föl szemünk előtt, amelyek református társadalmunk életének válságaira mutatnak. E szűk keretek között nem terjeszkedhetünk ki mai életünk mindama jelenségeire és tényezőire, melyek a mai élet válságának előidézői. Csupán ama jelenségek ejtenek gondolkozóba és mondhatnám, meg is döbbenenek, melyek református keresztyén életünk lelki válságának tünetei.

Csodálkozással figyeltük meg lapunk hátsólapjain a szabadkőművesség kérdésének felvetődését. Sokat tűnődöttünk azon, hogy ma a szabadkőművesség magyar református keresztyén emberek számára lehet probléma? A kálvinista keresztyén közgondolkodás előtt még ma sem elintézett kérdés? És ime egyházi közéletünk két súlyos egyéniségének lelkéből fakadt megnyilatkozások, mennyire ellentétes szempontból ítélik meg a kérdést. Bizonyára nem egyedül álló, elszigetelten megnyilvánuló hangok, mindketten tisztos, komoly közvélemény hangadói óhajtottak lenni. Nagyon sokakat gondolkozóba ejthetett ez az ellentétes megítélése a kálvinista keresztyén életfelfogástól annyira távol álló kérdésnek. Ez a je-

lenség református keresztyénségünk gyökérvkérdéseit érinti. Fel kell tennünk a kérdést, a református keresztyénség életfelfogása és világszemlélete nem tudja-e a tőlünk távol álló életeményeknek és jelenségeknek az egy- és ugyanazon megítélési szempontot adni?

Vagy nézzünk egy másik dolgot. Erdélyi városainkban, melyekben a református társadalom vezető szerepet tölt be, egyházi atyáink, presbitereink, előkelő intelligens vezető férfiak és nők az avult tudományok csábjaitól megérintve, képesek odaadni a gondolatvilágukat a spiritiszta bódult szertartásoknak. Tény, hogy a sok anyagi és szellemi megrázkódtatás, amin keresztyülment a ma embere, megoldatlan kérdések sokaságát állította fel. Megértjük, hogy a kereső lelkek itt is, ott is próbálgatnak kielégítést találni. De hogyan lehetséges, hogy intelligens, gondolkozó lelkek a református keresztyénség hitvallásán, — mély igazságain túltéve magukat, egész énjüket odaadva, azt árulják el, hogy vívódó lelkükből fölcsapódó kérdések csak itt található misztikus cselekvényekben oldhatók meg. Ez azt mutatja, hogy kálvinista hitvallásunk és életigazságaink nem benső lelki tulajdonai hiveinknek és éppen intelligenciánknak.

Az elmúlt hetekben egyik kiváló erdélyi publicista megrendítően mutatott reá egyik szép cikkében az erdélyi magyar intelligencia tragédiájára, melynek szomorú kirobbanásai, — az ismétlődő öngyilkosságok. A valóban szomorú eseteket legnagyobb részben a gazdasági és materiális magyarázatokkal intézik el a világban. Beteges, szomorú világunk nem látja, hogy itt is nagy lelki összeroppanások idézik elő a kétségtelenül szomorú helyzeteket.

Ki az az erdélyi magyar, aki előtt ismeretlen volna a leszegényedett és kétségbeesett nélküldöző erdélyi magyar társadalom hangulata? Benne vagyunk ebben a világban és sokszor kibírhatatlanul fájdalmas látni és hallani a lemondó és minden életerőt elvesztő megnyilatkozásokat.

Vagy nem tudjuk meglátni városi és falusi társadalmunkban azt az elszomorító elváltozást, mely szerint a vallásos, nemzeti és polgári társadalomtól miként szakadnak el és milyen hihetetlen erővel szívódnak fel a ki-mondottan keresztyénellenes munkás-osztályba? Jelenben meg sem tudjuk mérni azt a lelki veszteséget, amit itt szenvedünk.

Egymás mellé írtuk ezeket a jelenségeket, mai életünk szomorú életnyilvánulásait, hogy állítsuk magunk elé református társadalmunkat intelligenciájában, népében. Gondolkozó kálvinista lelkek, elhaladhatunk szótlánul e jelenségek mellett? Van mondanivalója ezekhez mai református életünknek? Kaptuk a megbízást: „Orvos — gyógyítsd meg magad?!“

Amikor ezeket az egészségtelen, beteges tüneteket felsorakoztattuk, nem túlzó rémlá-

tások indítottak erre, hanem föltárni akartuk azt a nagy felelősséget, amit hordoznunk kell kálvinista életértékeink realizálása érdekében. Nem tudnám hinni, hogy volna az erdélyi kálvinizmus munkásai között csak egy is, aki ne érezné, hogy mily csodálatos gazdagság és gyógyító erő van református keresztyénységünkben. Nem részletkérdés vitatása a célunk, hanem kérdésbe tétele a fundamentális életelvnek: *elég nekünk a kálvinista keresztyénségen keresztül kapott evangélium, képes-e ez az evangélium élettartalmat, az egész életet átfogó, kielégítő életprogramot adni?* Egy református keresztyén embernek, aki kapta az evangéliumot és megnyitotta lelkét ennek az evangéliumnak, — vannak megoldatlan életproblémái, vannak olyan szükségletei, melyek a református keresztyénségén kívül nyílt, vagy titkos emberi bölcsesség által kitermelt alakulatokban nyerhetnek kielégítést? Vagy pedig nem is keresni a megoldást, hanem gyáván, deliriosus mámorral félrelődni az életet, hogy ne terhelje kérdéseivel?

Soha mélyebben nem vágott elevenébe a magyar református népi közösségnek ez a kérdés: mi nekünk a mi keresztyénységünk? Isten föltárta nekünk a mi keresztyénységünkben azokat az életerőket, amelyeknek élésében az élet teljes megoldást és zavartalan nyugalmat talál? Ismerjük ezeket az életerőket? Látjuk és tudjuk, hogy a kálvinista keresztyénység: küzdő és bizakodó, vigasztaló és örvendező, kitarító és reménykedő életfelfogással tudja megtölteni a lelkeket?! Ezeknek a kérdéseknek feleletét megtaláljuk abban a megállapításban, hogy a református keresztyénység hitvilága — az a zavartalan és boldog otthona övéinek, melyben szent biztonsággal és kimondhatatlan békeességgel oldódik meg az élete és találja meg a teljes életet. Ennek az otthonnak csodálatos rendje és szentséges törvényei vannak. Ebben a sötétben kavargó világban — áldott menedékhelye — boldog otthona van a vívódó lelkeknek, a kegyelemben kiválasztottak közösségében. Aki ebbe az otthonba be tudott jutni, aki egész valóját ennek az otthonnak rendje és törvényei alá helyezte, az megérezte és boldogan tud bizonyosságot tenni, hogy *elég kálvinista keresztyénnek lenni.*

Igaz, elég kálvinistának lenni. De nem kényelmes és könnyű, mert Isten csak a sokat küzdő és tusakodó, megalázkodó és hívő szíveket tudja kálvinistává tenni. Elgondolhatjuk, hogy kálvinista keresztyénységünk propagálása és élése időnként mennyire színtelen és felületes volt. Nagy kérdéseit nem mertük föltárni, hivatásunk nem mertek hozzányulni. Egy nagyon komoly presbiter beszélt el, hogy családjában vallási kérdéseket tárgyalva, mindig félt az örökélet kérdését fölhozni, nehogy gyermekei előtt ne tudjon bizonyosságot tenni.

Mindezek dacára, ha merjük megkockáztatni azt a megállapítást, hogy helyenként vallási ébredés színei tűnnek föl, úgy joggal mondhatjuk, hogy református keresztyénységünk örök kérdései az érdeklődés központjába jutottak. Hitvallásunk igazságait keresik híveink. Azoknak, akik templomainkat, vallásos estélyeinket és bibliaóráinkat keresik, nem száraz és unalmas dogmatikumok föltárása. Sőt a naponként szaporodó bibliát olvasó kálvinista híveinknek kell a hitvallás, hogy az igét, a hitvallás világitásában tudják megérteni. Sajátságos, traktatus irodalmunk nem foglalkozik hitvallási kérdések feldolgozásával, jelentősége felbecsülhetetlen lenne ifjúságunk, népünk életében. Sok pusztulást végigszenvedett népünk meg kell lássa, hogy minden romlás és pusztulás dacára, még drága értékeink maradtak. Vajjon föl tudunk eszmélni, kapkodó, beteg világunk meg tudja érteni, hogy most is elég, amink van. A kálvinizmus hősies akaratereje meg tudja ragadni és meg tudja menteni azokat, akik drágák neki. A legellentétebb eszmeáramlatok, legválságosabb szociális helyzetekben is, a református keresztyén ember szívét az Úr megragadja az igével: „Elég neked az én kegyelemem.“ Valóban elég megragadni ezt a kegyelmet, elég ennek a kegyelemnek erejével élni, elég és fenséges megbiztatás, erdélyi magyar kálvinistának lenni.

Z. P.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

DR. VICTOR GABRIÉLLA ÁLOM-LÁTÓ. (Regény. A szerző kiadása az Ijjú Erdély közreműködésével. 1930. Ára 50 Lei, kapható az Ijjú Erdély kiadóhivatalában, Kolozsvár, Cal. Victoriei 38.)

A könyv címlapjának belső oldalán ez áll: A szerző a könyv tiszta jövedelmét a kolozsvári ref. theol. fakultás ifjúságának segélyezésére fordítja. Nem azért írom ezt ismeretelm legelejére, mintha a könyv értéke ez lenne csupán, vagy hogy ezzel már előre megnyerjem ezen sorok olvasóit annak, hogy Victor Gabriella könyvét elolvassák, hanem írtam azért, hogy gondolkozás tárgyává tegyem minden olvasó számára ezt a tényt, csak megemlítve, kommentár nélkül; ki-ki vonjon következtetést magának belőle. Az egész könyvön áthúzódik Victor Gabriella szívjósága, szeretete azok iránt, akik az igaz út felé haladtukban letértek arról, akik keresnek, akik még álom után futnak, hiú ábrándok rabjai. Írta, hogy allegóriájával gyógyjítsa és bátorságot s reménységet adjon azoknak, akik egyiptomiként jásult nemtörődomséggel vege-

tálnak, napról-napra, ahelyett, hogy munkálkodva, sokszoros erővel dolgozva jövődöt alapozzanak. József alakja az ifjú nagyszerű rajza. Az ifjúé, aki álmokat lát, aki elképzeli a jövődöt, amelyben magasan, emberek felett áll majd, hatalom, vagyon birtokosa lesz s bemutatja, hogy mindebből, mihelyt eljön a felébredés ideje, ki kell ábrándulni: ez az élet s az emberi tragédiák, és az emberi alkotások kiindulási pontja, alapja, indítóoka az, hogy a felébredés után megtalálja-e az ifjú az igaz utat, vagy a rossz útra tér-e. József meglátta, hogy lehet a legmagasabb polcon is, de csak itt marad ezen a földön, emelkedése csak akkor van, ívelő csak akkor az emberi élet-pálya, ha az odafennvalókra néz, Istenre tekint. De nemcsak ezért ajánlhatom olvasóinknak igen melegen Victor Gabriella könyvét, hanem azon problémák feltárásáért is, amelyek vannak és mindig lesznek, amíg apa és fia, anya és leánya lesz ezen a földön. Azt a felfogáskülönbséget, ami anya és leánya között fennáll, nagyszerűen szemlélteti az a beszélgetés Ranofér asszony és Potifárné között,

amit itt közlök: „... az én koromban nem jártak férfiak a házhoz, nem fogadtunk vendéget, ha nem volt itthon az úr. Ott ült az asszony a gyerekszobában és foltozta a vánkoshaját, nem írkált leveleket, meg verseket. Férfiakkal nem leveleztünk. Nem volt „ilyen finom izlésünk“. Közönségesebbek voltunk.“ A felelet: „A modern nő más, mint a régi háziasszonyok. Tudománya van, szüksége van kis szellemi szórakozásra. Más idők vannak ma“ és így tovább. De frappáns, éles és jogos az, amit a mai nőkről mond valaki, aki meg merete írni, hogy a mai piperészkedő nő nem lehet megtestesítője a női ideálnak! A történelmi háttér leírása hű s ez okozza, hogy a könyvet csak a serdültebb ifjúság és a felnőttek vehetik kezükbe. De ők vegyék és olvassák. Victor Gabriella nem jár ugyan ebben Hauptmannak útján (Narr in Christo), azonban annyi bizonyos, hogy jó úton jár s hisszük, hogy jót akarásával legközelebb stilisztikailag is erősebb könyvvel fog megajándékozni.

Nagy József.

FILM.

SINGING FOOL. (Az éneklő bolond), a köztudatban Sonny-boy a címe annak a hangos (éneklő és beszélő) filmremeknek, amit olvasóinknak különösen a figyelmébe ajánlunk. Al Jolson, David Lee a nagyszerű kreálói a darab főszerepeinek, akik természetesen, igazi művészettel adják elénk a darab témáját: a gyermek fontosságát a boldogság utáni sóvárgásban, harcban és küzdésben. A gyermek apothéozisa ez a film. A gyermek, akiért könnyezünk, akivel nevetünk, akiért dolgozunk, akiért magunkat és boldogságunkat áldozni készek vagyunk, a gyermek, aki nemcsak a célja a házasságnak, hanem középpontja és mozgatója is annak. A darab centrifugálisan, nagyszerűen oldja meg a gyermek apothéozisát s amikor a kis Sonny-boy meghal a boldogtalan apja karjai között és utójára felsír az ajkán: mindenem Te vagy, Sonny-boy, könnyes lesz minden szem. A film melódiája mestérien, klasszikus mélységgel komponált. A jazz zene jágdalmas ritmusával ismerkedünk itt meg s a diszharmóniakon felépülő zenekompozíció meglep melegségével és a témához való alkalmazkodásával. A Warner Bros filmkoncertn mestéri alkotása ez a film, amit olvasóinknak nem győzünk eléggé a figyelmébe ajánlani.

A TRAFALGÁRI OROSZLÁN (Lady Hamilton). Nelson admirális tragédiája. Napoleoni időkbe visz vissza a film sujetje, középpontjában a nápolyi angol követ feleségének és Nelson admirálisnak, az angol flotta parancsnokának szerelmével. A film mozgalmal felvételei, tengeri ütközetei, de a szerelem finom beállításai is kiemelik ezt a filmet az átlag filmek közül s minket magyarokat külö-

nösen kell, hogy érdekeljen, hiszen Nelson admirális szerepét az erdélyi Várkonyi Mihály játssza s aratja benne élete egyik legnagyobb sikerét. RIO RITA már a revü filmesítése. Sujet szempontjából az operettnívón marad, azonban a scenitrozást illetőleg felülmúlja az eddigi hangos filmek kiállítását. A ZWEI HERZEN IM $\frac{3}{4}$ TAKT bécsi levegőt hoz felénk. az ált-wien minden bájosságát és melódikus voltát igyekszik visszavarázsolni s a mai örvényező ritmusu zene fölött Stolz szerezte walcerral diadalt arat. Az egész darab az örök májust hozza el hozzánk, minden vidámságot, minden idillikusságot fölhalmozva, de olyan kitünően, hogy soha sem érzélgős egy jelenetében sem. A Zwei Herzen im $\frac{3}{4}$ Takt (Két szív háromnegyedes ütemben) kezdetű walcerválóban a legszebb, amit Strauss óta alkottak. Ennek a beszélő filmnek nyelve német, hasonlóan a Tauberrel, a híres német bársonyoshangú tenoristával a főszerepben legújabb filmalkotás: DAS ALTE LIED (A régi dal), ami az öntudatlanul bűnbűsített leányoknak, akikből a mai férfitársadalom átkos kéjelgése miatt a prostituált szerencsétlenek lesznek — az apothéozisa. Felhívása — és ezért a film erkölcsi magaslatocon jár! — minden férjhez, mindenkihez szól, aki ezek mellett a szerencsétlenek mellett undorral megy el, aki csak a gúny hangján tud róluk beszélni; azokról, akiket a prostitúciót követelő bűnös férfitársadalom rontott meg, akik a férfitársadalom kinövéseinek áldozatai. Végre akadt egy film, amelyik vétőt emel a szörnyűség ellen, végre egy film, amelyik az ő pártjukra áll, ezek mellé, akikre még a keresztyén világ is alig vet számot, akiket visszavezetni a jó útra, az „atyai házba“ még a keresztyén egyházak sem akarják, mert a poligámia fel-

fogásnak áldozataival nem törődhetik ma már senki másként, mint legföljebb megsajnálja őket egy emberségesebb pillanatban. Bár nagyobb és mélyebb visszhangja akadna ennek a filmnek, mint ez a néhány sor!

N/.

A gyulafehérvári református egyházmegye, Kovács Károly 10. éven át volt Esperes helyébe, Nagy Ferenc tövisi ref. lelkészt választotta meg esperessé.

A székelyudvarhelyi református tanítónőképző bibliaköre folyó évi március 30-án változatos műsorral jól sikerült vallásos estélyt rendezett.

A Brit és Külföldi Bibliatársulat most bocsátotta közre a bibliaterjesztés 1929. évi statisztikai adatait. Angliában 380.000, Németországban 127.000, Magyarországon 61.000 teljes Biblia, újtestamentom és bibliái-rész kelt el. Ebből a 61.000 bibliái kiadmányból 57.000 magyar nyelvű fordítás és ezenkívül 32 más nyelvre fordított Bibliát vásároltak az elmúlt évben Magyarországon. Köztük három dán nyelvű, négy esperanto, egy finn, hat lengyel és kilenc cigány nyelvű Bibliát.

A Magyarországi Református Egyetemes Konvent folyó évi április 10-én és következő napjain tartotta meg évi rendes ülését. Az ülést dr. Balthazár Dzsó református püspök imája nyitotta meg, ezután Dókus Ernő főgondnok mondott bevezető beszédet; majd dr. Ravasz László ref. püspök az új istentiszteleti rendtartás életbeléptetéséről referált.

A newyorki legújabb statisztika szerint a város 5 millió hatszázezer lakosából kétmillió külföldön született. Newyorkban több az olasz, mint Rómában, több a német, mint Brémában. Itten minden percben egy új üzlet nyílik és minden ötven percben egy új ház épül.

A glasgowi rendőrfőnök megállapította, hogy a részegség miatt letartóztatottak száma a hét egyes napjain a következőképpen alakul: hétfő 990, kedd 851, szerda 998, csütörtök 943, péntek 1447 és szombat 2668 (e két utolsó nap fizetési nap) és vasárnap, mivel Glasgowban e napon korcsmazárlat van, csak 77.

Palesztinából csaknem kétszer annyi zsidó yandorol ki évente, mint amennyi beköltözik.

A „Szeremlei Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet” tagjai saját természetbeni adományaikból 70 kg. leves-tésztát készítettek és azt, mint szeretetadomány különböző emberbaráti intézmények között szétosztották.

A damosi (Kolozsmegye) református Egyházközség hívei a napokban avatták fel újonnan épült kultúrházukat.

A hollandiai hadügyminiszter a holland tábori lelkészek tanácsának jelentése alapján szigorított rendeletet adott ki, amelyben a már régebben is elrendelt káromkodási tilalom fokozottabb érvényesítését rendeli el a hadseregben. De nemcsak az istenkáromlás büntetését követeli meg szigorúan, hanem eltiltja az erkölcstelen, trágár beszédet is.

Üzv. dr. Kiss Zsigmondné debreceni lakos, születése évfordulója alkalmából március 1-én a Piacutcai egyházzsűz 26 szegényét vendégelte meg.

A sárospataki Református Theologiai Internátus javára az egyházközségek és lelkészek központilag megállapított és egyelőre öt éven át fizetendő rovatalt kötelesek fizetni. Pl. a felsőborsodi egyházmegye 1600 pengőt, a mi pénzünk szerint 48.000 leit tartozik évenként beszolgáltatni.

Debreczen városa szabályrendelet tervezetet készített, amely szerint Debreczen város egész területén kötelezővé teszik az analfabéták írni és olvasni tanulását. A legközelebbi népszámlálás megejtése után felkutatják az összes analfabétákat, családtagjaikhoz felhívást intéznek, hogy az írni-olvasni nem tudók záros határidő alatt jelentkezzenek a város és illetve népművelési bizottság által létesített analfabéta tanfolyamokon. Aki a jelentkezést elmulasztja, arra 10-40 pengőig terjedő pénzbírságot szabnak ki.

Európa egyik legnagyobb és legszebb könyvtárát, a British Muzeumot, átszervezik. Több mint hetven évvel ezelőtt rendezték be, akkor egymillió könyvet helyeztek el benne. Azonban a mai könyvállománya hárommillió. Ezért megint át kell rendezni és építeni. Minthogy nem akarják, hogy az építkezés miatt a könyvtárat be kelljen zárni, szinte szobáról-szobára történik az átépítés, úgy, hogy ez a munkálat a terv szerint kb. 20 évig fog eltartani.

Mikor Erdélyben déli 12 óra, akkor Budapesten, Bécsben és Berlinben délelőtti 11 óra, Párisban és Londonban délelőtti 10 óra, Newyorkban reggeli 5 óra, San Franciskóban éjjeli 2 óra, Tokióban estvéli 7 óra és Moszkvában délután 1 óra van.

A newyorki templomokban folyó évi március hó 2-án a következő című prédikációk hangzottak el:

a baptisták Kálvária-templomában: A tudás, mint a hőlcesség ellensége;

az északi kerület baptista templomában: Egy baptista prédikátor, akit egy róka megölt;

a zsidó hitközség szabad zsinagógájában: És ezt nevezik leszerelésnek;

a lutheránusok templomában: Szüksége van-e a vallásnak reklámra?

ugyancsak a lutheránus templomban: Elegánsak legyünk-e, vagy becsületesek?

az egyik presbiteriánus templomban: Miért üresek a templomok és hogy lehetne őket megtölteni?

a református templomban: Mennyibe kerül a hit?

a Szentháromságáról elnevezett protestáns püspöki templomban: Pacifista volt-e Jézus Krisztus?

végül a brooklyni református templomban: A pénz jelentősége, célja és helyes értékesítési módja a modern államban.

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület április hó 3-án tartotta meg az évi külmisziói estélyét, ami úgy az iránta tanúsított érdeklődés, valamint az elhangzóttak alapján bizonyosága annak, hogy mi az Isten parancsolatait nem vesszük komolyan, nincs bennünk elég felelősségérzet. A mi keresztyénységünk is olyan, mint az egész művelt Európáé, ami nem keresztyén-ség, ami nem kell a színesbőrűeknek, ami hazugság. Nekünk ez nem kell, csak Krisztus, sem több, sem kevesebb. Hálát kell adnunk Istennek, hogy eddig még nem engedte meg nekünk a külmisziót, ez az ítélet nem szólott hozzánk közvetlen, de viszont könyörög-nünk kell, hogy adjon nekünk több felelősségérzetet, szeretetet, mert ha ez a kellő mértékben volna bennünk, az erdélyi református anyaszentegyház is (egyetlen, akinek nincs külmisziója) szívén viselné a színesbőrűek ügyét, ez azt jelentené, hogy a tőlünk nem messze elvesző lelkek megmentésének kérdését már megoldotta. És ha már nem mentették meg, vagy nem mentjük meg az itt elveszendő protestáns magyar testvéreinket, másokat sem szabad, vagy kell megmentenünk? Ezt hirdette külmisziói estélyünk.

A bási külmisziói intézet az idei téli félévben (zept.-ápr.) 34 misszionáriust küldött ki Kína, India, Borneo, Goldküste és Kamerum misszióállomásaira. Az előbbi félévekhez képest szép emelkedést mutat e szám.